

СЕКЦІЯ 4.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ ПОЗИЦІЙ СПРИЙМАННЯ СТУДЕНТАМИ ПРОФЕСІЇ СПЕЦІАЛІСТА З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

*Маліков В.В., д.н.з держ.управління, професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Необхідність формування у студентів облікових та податкових спеціальностей реалістичного сприйняття своєї майбутньої професії слід обґрунтувати наступними чинниками:

- професійна позиція дозволяє особі здійснювати трудову діяльність усвідомлено, надаючи їй особові сенси і відповідно підвищуючи її якість;
- життєва позиція особи дозволяє майбутньому податківцю (бухгалтеру) сформувати своє уявлення про події, що відбуваються, виділити власну точку зору, яка може бути статичною, але формується в майбутній професії, практичній діяльності;
- на формування життєвої позиції особи майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування впливають соціальні інститути, дозволяючи здійснювати саморозвиток особи. При цьому професійна позиція формується на основі особової позиції;
- серед певних професійних компетенцій представників фінансових та обліково-податкових спеціальностей велике значення відводиться

особовим якостям людини, таким як відповідальність, сформованість ціннісних орієнтацій, порядність, організованість, комунікативність та ін.

Розуміння феномену професійної позиції майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування дозволило нам уточнити пріоритетні напрями формування у студентів з обліку та оподаткування реалістичного сприйняття своєї майбутньої професії. Враховуючи, що в основі позиції лежить відношення особистості, а саме відношення майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування як до економічної та підприємницької діяльності, так і до облікових та податкових аспектів, то в якості важливого аспекту слід виділити емоційно-інтернальний. Будь-яке відношення пов'язане з емоціями, що випробовуються особою. Тому позитивні емоції нададуть стосункам мажорний відтінок, а негативні – мінорний. Економічна та обліково-податкова діяльність безпосередньо пов'язані з міжособовою взаємодією, яка не завжди приваблива для майбутнього спеціаліста з обліку. Обліковцю та податківцю в різних взаєминах бажано дотримуватися приємно нейтрального або позитивного настрою.

На поведінку людини впливають зовнішні і внутрішні змінні. Центральним конструктом теорії соціального навчання являється поняття локус-контролю, яке означає способи, через які люди атрибутують причинність і відповідальність за результати власної діяльності. На цій основі виділяється два способи приписування причинності і відповідальності : екстренальний, під час чого людиною своя поведінка пояснюється впливом виключно зовнішніх обставин і тим самим знімають з себе відповідальність за те, що відбувається, і інтернальний, при якому людиною пояснюється причина своєї поведінки внутрішніми чинниками (серед яких здібності, бажання, зусилля).

Наявність інтернального локус-контролю свідчить про сформовану психологічно зрілу особу, яка може прийняти адекватні рішення, нести за

них відповідальність. Тому ми вважаємо, що в особі спеціаліста з обліку та оподаткування повинен переважати інтернальний локус-контроль. Такі люди більш впевнені в собі, їх діяльність набагато результативніше. Їх шанують за надійність і відповідальність, здатність долати труднощі і цілеспрямованість. Тому наявність емоційно-інтернального аспекту в професійній позиції майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування ми вважаємо обґрунтованим і доцільним.

Як другий аспект професійної позиції майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування вважаємо потрібним позначити аксіологічно-діяльнісний. Аксіологія є вченням про цінності особи і суспільства. Наявність цінностей в структурі професійної позиції обумовлює її смислову наповненість, іншими словами, змістовність і глибину. Нами відзначалася значущість цінностей в професійній діяльності спеціаліста з обліку та оподаткування, які направляють, надають гуманістичне забарвлення обліковій та податковій діяльності. Отримуючи владні повноваження і не маючи при цьому ціннісної основи, фахівець з обліку та оподаткування може бути соціально небезпечним для суспільства [1]. У зв'язку з цим сформовані професійні ідеали і переконання особи спеціаліста з обліку та оподаткування будуть виправдані його цінностями: інструментальними, похідними, основними. Причому основні цінності є вищими цінностями, цінностями-цілями і ідеалами. Інструментальні цінності є деякими способами досягнення основних цінностей, їх засобами і умовами. Похідні цінності є наслідками інших цінностей, які можуть виражатися в символах і матеріальних проявах. Усі ці цінності поєднуються, але іноді можуть і суперечити одна іншій. Проте, без ціннісної основи облікова та податкова діяльність порожні і можуть бути багаті різними неоднозначними наслідками.

Третій аспект в структурі професійної позиції, який утворює її основну частину, – конативний. У переведенні з латинського, конативний

розуміється нами як деяка спроба, прагнення і зусилля. По суті, тут відзначається мотиваційний і вольовий аспект діяльності особи. Сам термін відноситься до інтрапсихічних і інтрепсихічних процесів, які регулюють поведінку. Відношення до діяльності, яке знаходиться в основі професійної позиції, будується на основі мотиваційних і вольових чинників.

Мотивація відноситься до внутрішніх змінних, які детермінують поведінку особи. Вольові процеси дозволяють домагатися певних результатів діяльності з одного боку (наполегливість, цілеспрямованість, рішучість), з іншого боку – вони допомагають відрегулювати поведінку особи (витримка, терпіння, самовладання). І ті і інші якості дуже важливі для майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування, тому вони входять в основу професійної позиції.

Професійна позиція сама по собі, без її застосування на практиці, не має сенсу, тому включення діяльнісного компонента в цей аспект цілком закономірно і логічно.

Формування у студентів з обліку і оподаткування реалістичного сприйняття своєї майбутньої професії передбачає прагнення до досягнення найвищих результатів професійної діяльності. Таке прагнення має бути не лише в ефемерній (тимчасовій, примарній формі), але і в реальній практичній діяльнісній формі (у актах поведінки, вчинках).

Цінність навчання визначається його орієнтацією на майбутнє, світ, що нестримно розвивається, задає темпи і сучасній економічній освіті, навчати необхідно з випередженням. ВНЗ повинен готувати фахівця до завтрашнього дня.

Професійну кар'єру спеціаліста з обліку та оподаткування визначає його вміння реалізувати свої професійні знання в процесі рішення комплексу економічних, фінансових, облікових та податкових завдань з урахуванням соціально-психологічного контексту ситуації, а також різних

аспектів професії (етичних, екологічних і естетичних).

Інноваційні методики навчання містять величезні ресурси для адаптації випускників з обліку і оподаткування в професійній діяльності в організації, розвитку розумової діяльності, соціальних аспектів професії. Тому ми вважаємо за доцільне використовувати усі можливості, засоби (ресурси) інноваційних методів навчання для формування професійної позиції майбутнього спеціаліста з обліку та оподаткування. Ця вимога міститься в державних освітніх стандартах, які наказують економічним ВНЗ України підготовку фахівця, компетентного не лише в професійному, але і в особовому відношенні [2].

Література.

1. Пакулін С. Л. Модернізація й підвищення ефективності вищої освіти України: зміст, проблеми, системні ефекти. *Проблеми економіки*. 2013. № 1. С. 310-315.
2. Пакулін С. Л. Стратегічне планування розвитку вищої освіти України: зміст, проблеми, пріоритети. *Проблеми економіки*. 2013. № 2. С. 39-45.

УДК 378

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

*Гончарук С.М. к.е.н., доцент, Приймак С.В. к.е.н., доцент
Львівський національний університет імені Івана Франка*

За умов подальших ринкових перетворень економіки України, інтеграції нашої держави до світової спільноти зростає роль